



דוח הוועדה לתכנית המיסים הרב שנתית

מוגש

לשר האוצר
מר בנימין נתניהו

מנכ"ל משרד האוצר מנהל רשות המיסים ממונה על התקציבים ד"ר יוסי בכר
מר איתן רוב מר קובי הבר

מאת
יושבי ראש הוועדה

מאיר קפוטה, עו"ד, הממונה על הכנסות המדינה
ג'קי מצא, רו"ח (משפטן), סמנכ"ל בכיר לעניינים מקצועיים
- רשות המיסים

אייר תשס"ה – יוני 2005
ירושלים



פרק ה': מיסים על הכנסות ורווחים מהון

תוכן העניינים

77	מבוא
78	חוסר אחידות בשיעורי המס על הון
81	שיקולים בקביעת שיעור המס על הכנסות ורווחים מהון
83	שבח מקרקעין ורווחי הון
85	המלצות הוועדה
85	מיסוי הכנסות ורווחים מהון בידי יחידים
85	כללי
87	ריבית
88	דיבידנד
89	רווח הון ממכירת ניירות ערך נסחרים ולא נסחרים
91	רווח הון ממכירת נכסים שאינם ניירות ערך
92	שבח מקרקעין
93	מיסוי הכנסות ורווחים מהון בידי חברות
93	כללי
94	ריבית ודיבידנד
94	רווח הון ממכירת ניירות ערך נסחרים
96	רווחי הון ממכירת נכסים שאינם ניירות ערך נסחרים
96	שבח מקרקעין
97	חישוב ההכנסה החייבת
97	שיטת נטרול השפעת האינפלציה
98	אפיקי השקעה נקובים במטבע חוץ או צמודי מטבע חוץ



99	שיטת ניהול מלאי ניירות ערך
99	ניכוי הוצאות ריבית בידי יחיד
100	קיצוץ הפסדים
103	סעיפים 93 ו-94 לפקודה
104	רישום מניות למסחר בבורסה
105	סוגי נישומים וסוגי הכנסות
105	גמלאים, בעלי הכנסות נמוכות, נכים
106	סקטור עסקי
106	בעל שליטה
108	אופציות בידי עובדים (סעיף 102 לפקודה)
109	תושבי חוץ
110	עולה חדש ותושב חוזר
111	קרנות נאמנות
113	דוח וניכוי מס במקור
115	תחולה והוראות מעבר
115	תחולה והוראות מעבר לגבי יחידים שאינם בעלי שליטה
118	תחולה והוראות מעבר לגבי חברות
119	תחולה והוראות מעבר לגבי קרנות נאמנות
	תחולה והוראות מעבר לגבי אגרות חוב
119	תכניות חיסכון ותיקות וקופות גמל



מבוא

בתחילת שנת 2003 נכנסה לתוקף הרפורמה במיסוי שוק ההון, בעקבות המלצות ועדת רבינוביץ. במסגרת הרפורמה בוטלו רוב הפטורים שחלו לגבי רווחי הון בבורסה בתל אביב ולגבי ריבית באפיקי השקעה שונים, והוטל על יחידים מס בשיעור של 15% על רווח הון ריאלי ועל ריבית ריאלית באפיקי השקעה צמודים, ו-10% על הכנסות ורווחים באפיקי השקעה נומינליים.

היישום המלא של הרפורמה התפרס על פני מספר שנים. שנת 2003 הייתה שנת מעבר, שבה חלק מהוראות הרפורמה הופעלו בצורה חלקית כדי לאפשר למערכת המס, למנכים ולמייצגים להיערך מבחינה תפעולית. בין השאר הוטל באותה שנה מס מחזור על מכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה, ולא מס רווח הון, כדי לאפשר למערכות המחשוב של הבנקים להיערך לשיטת ניכוי מס במקור המצריכה חישוב מדויק של הרווח הריאלי.

בתחומים מסוימים הסדרי המעבר נמשכו גם לאחר שנת 2003. כך למשל, רווחים ממכירת ניירות ערך זרים הנסחרים בחו"ל המשיכו גם בשנת 2004 להתחייב במס בשיעור של 35%, בעוד שעל רווחים מניירות ערך נסחרים בבורסה בישראל חל מס בשיעור של 15%. את פער המיסוי צריך לראות על רקע רפורמה חשובה שהחלה בשנת 1998 עם ביטול הגבלות הפיקוח על המטבע ומתן אפשרות לישראלים להשקיע את כספם בחו"ל ללא צורך בהיתר מיוחד. הליברליזציה בשוקי ההון והמטבע לא הייתה שלמה כל עוד נותרו חסמי מיסוי שהקשו על השקעה בחו"ל, אך ועדת רבינוביץ העדיפה בשעתה, מטעמי זהירות, לדחות את השוואת המיסוי בין ישראל לחו"ל לשנת 2007 כדי למנוע ריכוז של שני מהלכים בו זמנית - ביטול הפטור ממס בבורסה בישראל והורדת שיעור המס על ניירות ערך זרים.

בסופו של דבר השוואת שיעורי המס בין ישראל לחו"ל הוקדמה לתחילת שנת 2005, ובעקבות זאת צומצמו מאד חסמי המיסוי על השקעות בניירות ערך זרים



והמשקיעים יכולים כיום לנתב את השקעותיהם בהתאם לשיקולים כלכליים שאינם מושפעים על פי רוב משיקולי מיסוי.

כיום, שנתיים וחצי לאחר כניסת הרפורמה במס לתוקף, ניתן לקבוע שהשלבים הראשוניים להטמעת הרפורמה במיסוי שוק ההון עברו בהצלחה. התבדו החששות מזעזועים בשוק ההון שליוו את הרפורמה בשלבי גיבושה, ובשנים 2003 ו-2004 שערי המניות בבורסה בתל אביב עלו בצורה ניכרת, וגדל היקף ההכנסות של הציבור מנכסים פיננסיים. פתיחת שוק ההון לתחרות עם השווקים הבינלאומיים עברה אף היא ללא זעזועים, ונראה כי שוק ההון הישראלי מגלה בשלות שמאפשרת להשלים את הרפורמה באותם קטעים שבהם נדרשים עדיין מספר השלמות או תיקונים.

חוסר אחידות בשיעורי המס על הון

הביקורת העיקרית שנשמעה על הרפורמה במיסוי שוק ההון התייחסה להעדר אחידות בשיעורי המס, שגורמת לחוסר בהירות באשר לשיעורי המס שחלים על כל מכשיר ומכשיר. בין השאר, נטען כי ריבוי שיעורי המס מקשה על המוסדות הפיננסיים, על המייצגים, על האזרחים ועל מערכת המס, וכי השונות הקיימת בשיעורי המס על סוגי השקעות תחליפיים פוגעת בניטרליות של מערכת המס ויוצרת השפעות מס לא רצויות על שיקולי המשקיע.

לדעת הוועדה חלק מהטענות שנשמעו בנושא זה אינן מוצדקות, שכן עיקר השוני בשיעורי המס נבע מהצורך להטמיע את הרפורמה באופן הדרגתי. פערים אלו בשיעורי המס הם זמניים, וצפויים להיעלם במשך הזמן.

יחד עם זאת, חלק מהסדרי המיסוי שנקבעו במסגרת הרפורמה יוצרים פערים קבועים בין שיעורי המס על סוגים שונים של הכנסות מהון, ואלו לא ייעלמו ללא שינוי חקיקה יזום.



ישנם פערים שמתבטאים בשיעורי מס שונים החלים על מקורות הכנסה תחליפיים - רווח הון, ריבית ודיבידנד. לדוגמא, בעוד שעל הכנסתו של יחיד מדיבידנד חל מס בשיעור של 25%, רווח הון בבורסה ממכירת מניה מחויב במס בשיעור של 15% - וזאת למרות שמדובר בהכנסות זהות מבחינה כלכלית.

דוגמא נוספת הינה הפער בין שיעור המס על ריבית המשתלמת על אגרת חוב שאינה נסחרת, לשיעור מס רווח ההון החל במכירת אותה אגרת. בעוד שהכנסת ריבית חייבת במס בהתאם לשיעור המס השולי החל על הכנסתו של המוכר, מכירת אגרת החוב לפני מועד קבלת הריבית מאפשרת להפחית את שיעור המס החל על אותה הכנסה ל- 25% בלבד.

מקור שני להבדלים הקיימים כיום בשיעורי המס נעוץ בהסדרי המיסוי השונים החלים על ניירות ערך נסחרים בבורסה לעומת ניירות ערך שאינם נסחרים. עד שנת 2002 חל בישראל פטור ממס על רווחי הון ממכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה בתל אביב, בעוד שעל רווחי הון ממכירת כל נכס אחר חל שיעור מס רגיל. ההעדפה לטובה של השקעה בבורסה לא בוטלה במסגרת הרפורמה, ונותר פער מס של 10 נקודות אחוז - שיעור מס של 15% על רווחי הון ממכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה לעומת שיעור מס של 25% על רווחי הון אחרים, לרבות במכירת ניירות ערך שאינם נסחרים בבורסה.

קריטריון הקובע את שיעור המס על בסיס של סחירות בבורסה איננו מקובל בעולם והוא יוצר קשיים רבים. כל עוד המסחר בשוק ההון התרכז בישראל, ניתן היה ליחס משמעות ברורה למונח "בורסה" משום שהוא כלל את הבורסה בתל אביב בלבד. ואולם, בעידן שבו המסחר בשוק ההון לא נעצר בגבולות ישראל, גם המונח "בורסה" הופך עמום ובלתי ברור, וקיימות בעולם זירות מסחר אותן קשה לסווג. בחלק מניירות הערך, בעיקר אגרות חוב, המסחר לא מתבצע בבורסה, וכדי להימנע מהטלת מס גבוה וליצור עיוות שיפגע במסחר בשוק ההון, נדרש לכלול בהגדרת "בורסה" גם שווקים מוסדרים אחרים. קביעת הסדרי מיסוי שונים בהתאם לזירה שבה מתבצע המסחר בנייר הערך הפכה לחסרת בסיס הגיוני.



זאת ועוד, ישנם מקרים שבהם יכול המשקיע להמיר הכנסה מנייר ערך שאינו נסחר בהכנסה מנייר ערך נסחר, כגון הנפקת אגרת חוב נסחרת כנגד נייר ערך שאינו נסחר, ולהפחית בדרך זו את שיעור המס החל על ההכנסה. במקרים אחרים יכולת ההמרה איננה קיימת ולכן נוצרים עיוותים במיסוי, ותמריצים שליליים לביצוע פעולות על אף שהן כדאיות מבחינה עסקית.

סוג נוסף של עיוותים נגרם משיעורי מס שונים המוטלים על אותו סוג הכנסה, רק בשל כך שהיא נובעת מאפיקי השקעה שונים. לדוגמא, על הכנסה מריבית הנובעת מפיקדון צמוד למדד במוסד בנקאי, ועל הכנסה מריבית הנובעת מתוכניות חיסכון צמודות, חל מס בשיעור של 15%, בעוד שעל הכנסה מריבית אחרת כגון ריבית על שטרי חוב וריבית על פיקדונות מתאגידים פיננסיים חל מס בשיעור השולי.

חוסר אחידות בשיעורי המס קיים גם לגבי חברות. בעקבות הרפורמה נוצר פער בין שיעורי המס החלים על רווחי הון ממכירת מניות נסחרות בידי חברות שחלות לגביהן הוראות פרק ב' לחוק התיאומים, לבין שיעורי המס החלים במכירת מניות שאינן נסחרות. בעוד שרווח ההון הריאלי הנובע ממכירת מניה שאינה נסחרת בבורסה מחויב במס בשיעור של 25%, על רווח הון ריאלי ממכירת מניה הנסחרת בבורסה חל מס גבוה יותר - בשיעור מס החברות. פער זה יוצר תמריץ שלילי לרישום מניות למסחר בבורסה על ידי בעלי מניות שהינם חברות, שכן בעקבות הרישום עולה נטל המס במכירת המניות. לעומת זאת לגבי יחידים קיים תמריץ חיובי לרישום מניות למסחר בבורסה, המתבטא בהפחתת שיעור המס מ-25% ל-15%.



שיקולים בקביעת שיעור המס על הכנסות ורווחים מהון

עד שנות השמונים, מקובל היה ברוב המדינות לחייב את כל הכנסות היחיד (עבודה והון) במס פרוגרסיבי בהתאם לשיעור המס השולי שחל עליו. החל משנות התשעים מסתמן מעבר ל"משטר מס דואלי" - מס פרוגרסיבי על הכנסות מיגיעה אישית ומס נמוך יותר על הכנסות מהון. מדינות סקנדינביה אמצו שיטה זו, לראשונה, בתחילת שנות התשעים וכך גם בלגיה ואוסטריה. מדינות נוספות מטילות על חלק מההכנסות מהון מס בשיעור נמוך - למשל ארה"ב, אירלנד, צרפת, הולנד, איסלנד, יוון, יפן, איטליה, אוסטרליה, ועוד. במדינות נוספות, דוגמת גרמניה, מתנהלים דיונים לגבי היתרונות שבמעבר לשיטה הדואלית.

ביסוד האבחנה בין מיסוי עבודה למיסוי הון עומדים מספר שיקולים. ראשית, ניידות ההון בעולם גלובלי מקשה על חיובו במס בשיעור גבוה. שנית, הגמישות של השקעות הון לשיעורי המיסוי גבוהה יותר מאשר היצע העבודה, גם במשק סגור שאינו חשוף לתחרות גלובלית. שלישית, קל יחסית להעביר הכנסות מהון מאדם לאדם, הן מבחינה רישומית והן מבחינת הדיווח, ולכן אין היגיון רב בהחלת מיסוי פרוגרסיבי על בסיס פרסונאלי. לכך נוסף הנימוק לפיו חלק מהכסף שמושקע בהשקעות הוניות מקורו בהכנסות מעבודה, ומיסוי ההון בא לאחר שההכנסה מעבודה כבר חויבה במס. לכן, אין לחבר בין השניים לצורך חישוב מס פרוגרסיבי על ההכנסה.

במסגרת הרפורמה במס אימצה ישראל את הגישה הדואלית וקבעה שיעורי מס נפרדים להכנסות מעבודה ומהון. בעוד שעל הכנסות מעבודה ממשך להיות מוטל מס פרוגרסיבי, על הכנסות מהון הוטל מס בשיעור נמוך יותר. בנוסף לשיקול הגלובלי ולשאר השיקולים שפורטו לעיל, הובא בחשבון גם שיקול תפעולי. מיסוי פרוגרסיבי על הכנסות מהון היה מקשה על יישום שיטת ניכוי במקור פשוטה בשוק ההון, והמשקיע חייב היה בסוף השנה להגיש דוח על הכנסותו לצורך השלמת המס ששולם בחסר או לשם קבלת החזר מס ששולם ביתר. מאחר שמרבית היחידים



בישראל אינם מגישים דוח שנתי למס הכנסה, ניתנה עדיפות לשיטה שמאפשרת ניכוי מס במקור אשר יהווה מס סופי, ללא צורך בהגשת דוח.

לדעת הוועדה, משנקבע העיקרון של מיסוי אחיד על הון, ראוי לשאוף ליישמו באופן מלא ככל האפשר ולבטל את הדיפרנציאציה שנוצרת כיום בשל קביעת שיעור מס שונה לסוגים שונים של הכנסות מהון. השוני פוגע בפשטות התפעולית ובניטרליות מערכת המס, וגורם להקצאת מקורות לא יעילה ולהחלטות השקעה המושפעות משיקולי מיסוי.

שיעורי המס על הכנסות הנובעות מהון בישראל בידי יחידים, נעים כיום ברוב המקרים בין 25% בטווח העליון, ל- 15% (על רווח ריאלי) או 10% (על רווח נומינלי) בטווח התחתון, אם כי נותרו חריגים שבהם חל עדיין מס בשיעור שולי.

כדי להגדיל את האחידות בשיעורי המס ממליצה הוועדה לבחור שיעור מס מרכזי אחד בתוך הטווח האמור. החלטה זו מחייבת התאמה של שאר שיעורי המס – חלקם בדרך של העלאה וחלקם בדרך של הפחתה.

בחירת שיעור המס המרכזי נעשתה על פי השיקולים שהוזכרו לעיל. מצד אחד, התבקשה העלאה בשיעור המס הנוכחי על הון, משום ששיעור זה הינו נמוך יחסית בפרספקטיבה בינלאומית, ובשל ההשפעה החיובית שתהיה להעלאת המס על חלוקת ההכנסות. מנגד ניצבו שיקולים כבדי משקל שתמכו בכך שההעלאה תהיה מתונה ולא חדה מדי. השיקול המרכזי היה ניידות ההון בתנאים של ליברליזציה בתנועות מטבע והחשש ליצירת תמריץ להענקת השקעות מישראל לחו"ל. אמנם לכאורה, בשיטת מיסוי פרסונאלית מוטל מס זהה על תושב ישראל, בין אם הוא משקיע את כספו בישראל ובין בחו"ל, אך אפקטיביות האכיפה של חוקי המיסוי קטנה יותר לגבי השקעות בחו"ל, והתמריץ להעלמת הכנסות גדל ככל ששיעורי המס גבוהים יותר. לכך נוספו שיקולים של חשש מפגיעה בחיסכון ובהשקעות כתוצאה משיעורי מס גבוהים מדי על הון.



עוד הביאה הוועדה בחשבון את הצורך למנוע זעזועים בשוק ההון, ואת העובדה שחלק מההכנסות מהון מקורן בהכנסות מעבודה ששולם עליהן מס בעבר. לכך נוספה העובדה שחלק מההון אינו מוחזק בידי בעלי הון אלא בידי הציבור הרחב.

בסיכום הדברים, החליטה הוועדה להמליץ להטיל על רווח הון ריאלי בידי יחיד, מס בשיעור אחיד של 20%. שיעור זה נמצא במרכז הטווח הקיים של שיעורי המס החלים על הכנסות מהון בידי יחידים.

משמעות ההמלצה הינה, הפחתת שיעור המס שחייבים בו יחידים לגבי מכירת ניירות ערך שאינם נסחרים בבורסה, והפחתת שיעור המס על דיבידנד בידי יחידים, מ-25% ל-20%, ובמקביל, העלאת שיעור המס על הכנסות ממכשירים פיננסיים מסוימים מ-15% ל-20%.

לגבי הכנסות ורווחים באפיקים נומינליים, דוגמת רווח הון ממכירת אגרת חוב, נייר ערך מסחרי או מלווה קצר מועד, הרשומים למסחר בבורסה ואינם צמודים למדד, מוצע להעלות את שיעור המס מ-10% ל-15%.

לגבי חברה יבוטל בהדרגה פער המס החל על סוגי הון שונים (למעט דיבידנד), לרבות הכנסות מנכסים הנסחרים בבורסה לעומת הכנסות מנכסים שאינם נסחרים. כמו כן יבוטל פער המיסוי בין הכנסות מהון להכנסות אחרות בידי חברה. בסוף התהליך יחול על הכנסות החברה, למעט הכנסות מדיבידנד, מס אחיד בהתאם לשיעור מס החברות – קרי 25%.

שבח מקרקעין ורווחי הון

עקרון אחדות המיסוי בשוק ההון מתייחס, בראש וראשונה, להכנסות פיננסיות - רווח הון, ריבית ודיבידנד על ניירות ערך, מניות, אגרות חוב, פיקדונות, תכניות חיסכון ואפיקי השקעה נוספים בשוק ההון.



הוועדה דנה בשאלה האם ראוי להחיל את אותו שיעור מס אחיד גם על הכנסות מהון שאינן מסווגות כהכנסות פיננסיות, כלומר רווחי הון שלא ממכירת מניות ורווחי הון ממכירת מקרקעין בישראל ובחו"ל, והגיעה למסקנה שיש לשאוף לכך שבתום תקופת המעבר, קרי בשנת 2010, יחול מס בשיעור אחיד על כל סוגי ההון בידי יחיד, לרבות הכנסות שאינן מסווגות כ"הכנסות פיננסיות".

הוועדה מייחסת להגדלת האחידות בשיעורי המס ופישוט מערכת מיסוי ההון חשיבות מכרעת, ואחת המטרות העיקריות של דוח זה היא לגבש מתווה שבסופו מערכת המס הישראלית תהיה בעלת מבנה הגיוני ופשוט. מטרה זו לא תושג כל עוד יהיה מגוון רחב של שיעורי מס בתחום ההון.

יחד עם זאת, לדעת הוועדה בתקופת המעבר עד שנת 2010 רצוי לקבוע הסדר שונה לגבי שני סוגים שונים של הכנסות מהון (שכאמור אינם רווחי הון ממכירת מניות): רווחים ממכירת מקרקעין, ורווחים ממכירת נכסים שאינם מקרקעין.

לגבי רווחי הון ממכירת נכסים שאינם מקרקעין ממליצה הוועדה על הפחתה מיידיית של שיעור המס, כבר בתחילת שנת 2006. מדובר בהפסד הכנסות קטן למדינה, שכן כמעט כל רווחי ההון בידי יחידים מקורם במכירת מניות. מאחר שלהפחתת שיעור המס אין השלכות פיסקאליות משמעותיות, יש להעדיף את שיקול האחידות.

לעומת זאת לגבי רווחים ממכירת מקרקעין, כולל שבח ממכירת מקרקעין בישראל ורווח הון ממכירת מקרקעין בחו"ל, סבורה הוועדה שמשיקולים פיסקאליים ראוי לדחות את יישום ההפחתה לסוף תקופת המעבר. יצוין, שבשנת 2001 הופחת שיעור מס השבח ל-25% בעוד ששיעור מס רווח הון נותר 50%. לדעת הוועדה קיום פער זמני בין שני סוגי המסים הינו אפשרי ואינו מנוגד לעקרונות של מדיניות מסים ראויה.



המלצות הוועדה

מיסוי הכנסות ורווחים מהון בידי יחידים

כללי

- החל ב-1 בינואר 2006 יחיד יהיה חייב במס בשיעור של 20% על רווח הון ריאלי, על ריבית ריאלית ועל דיבידנד. האמור יחול בין אם מקור ההכנסות בנכס נסחר בבורסה ובין בנכס שאינו נסחר, בין שמקורן באפיקי השקעה המנוהלים בידי מוסד בנקאי ובין אם לאו.
- שיעור המס החל על יחיד לגבי שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין או זכות באיגוד מקרקעין, יופחת מ-25% ל-20% החל ב-1 בינואר 2010. האמור יחול גם לגבי מכירת מקרקעין מחוץ לישראל ולגבי מכירת מניות של חברה שעיקר נכסיה מקרקעין מחוץ לישראל.
- ריבית באפיקי השקעה נומינליים תחויב במס בשיעור של 15%. המס יחושב בשיעור מהריבית הנומינלית, ללא נטרול מרכיב האינפלציה.
- רווח הון ממכירת ניירות ערך שאינם צמודים למדד, הנסחרים בבורסה בישראל (אגרת חוב, נייר ערך מסחרי ומלווה קצר מועד), יחויב במס בשיעור של 15%. המס יחושב בשיעור רווח ההון הנומינלי, ללא נטרול מרכיב האינפלציה.
- בעלי שליטה יחויבו בשיעור מס גבוה יותר במקרים הבאים:
 - דיבידנד המתקבל בידי יחיד בעל שליטה מחברה בשליטתו, יחויב במס בשיעור של 25%.
 - רווח הון ריאלי בידי יחיד ממכירת ניירות ערך בחברה שהוא בעל שליטה בה, יחויב במס בשיעור של 25%.
 - ריבית שמקבל יחיד מחברה שבה הוא בעל שליטה בה, תחויב במס בהתאם לשיעור המס השולי החל על הכנסות היחיד.



הסבר

על מנת להגדיל את האחידות בשיעורי המס על הון, ולפשט וליעל את מערכת המס, מוצע לקבוע שיעור מס אחיד בידי יחידים של 20% על רווח הון ריאלי, שבח ריאלי, ריבית ריאלית ודיבידנד. האמור יחול בין שמקור ההכנסה או הרווח בנכס נסחר ובין בנכס שאינו נסחר, בין אם מקורה במוסד בנקאי ובין אם לאו. משיקולים פיסקאליים מוצע לדחות ל-1 בינואר 2010 את הפחתת שיעור מס השבח ואת הפחתת שיעור מס רווח ההון החל על מכירת מקרקעין מחוץ לישראל ומכירת מניות של חברה שעיקר נכסיה מקרקעין מחוץ לישראל.

ריבית באפיקי השקעה נומינליים תחויב במס בשיעור של 15% על ההכנסה הנומינלית. רווח הון ממכירת ניירות ערך שאינם צמודים למדד, הנסחרים בבורסה בישראל (אגרת חוב, נייר ערך מסחרי ומלווה קצר מועד), יחויב במס בשיעור של 15% על רווח ההון הנומינלי.

מוצע לערוך הבחנה בין מי שהינו בעל שליטה בחברה, לבין מי שאינו בעל שליטה בחברה. לנגד עיניו של בעל שליטה עומד, על פי רוב, שיעור המס הכולל על רווחים מחולקים של החברה בה השקיע ("מס עד הבית" - מס חברות ומס על דיבידנד מחולק), ומשכך, ראוי כי שיעור מס כולל זה יהיה קרוב לשיעור המס המוטל במקרה חלופי שבו מקור ההכנסה הוא ממשכורת או מעסק (שיעור המס השולי המירבי).

לאור המלצות הוועדה בדבר הקטנת שיעור מס החברות ל-25% והקטנת שיעור המס השולי המירבי על יחידים ל-44%, מוצע כי יחול שיעור מס של 25% על דיבידנד ורווח הון ריאלי מניירות ערך בידי בעל שליטה בחברה. בכך, יעמוד שיעור המס הכולל על רווחים מחולקים של חברה לבעל שליטה בה על 43.75% (מס חברות בשיעור 25% בתוספת מס בשיעור של 25% על דיבידנד לבעל שליטה), הקרוב לשיעור המס השולי המירבי המוצע על ידי הוועדה - 44%.

קביעת שיעור מס של 20% גם לגבי דיבידנד שמקבל בעל שליטה, הייתה מחייבת להוריד את שיעור המס השולי המירבי על יחידים ל-40%, הפחתה החורגת



מהאפשרויות התקציביות כיום, או שהייתה יוצרת פער של 4% בין שיעור המס על רווחים מחולקים בחברה לשיעור המס המירבי על יחידים, ובכך מאפשרת לבעלי שליטה למשוך רווחים כדיבידנד ולהפחית את שיעור המס המירבי החל עליהם.

ריבית

- שיעור המס על הכנסות מריבית ריאלית באפיקי השקעה צמודים למדד יהיה 20%.
- שיעור המס על ריבית המשולמת באפיקי השקעה שאינם צמודים למדד יהיה 15%.
- הכנסות מריבית יחויבו בידי היחיד במס בהתאם לשיעור המס השולי בכל אחד מהמקרים הבאים: נתבעו הוצאות ריבית כנגד ההכנסה מריבית; הכנסת הריבית מקורה בחבר בני אדם בו היחיד הינו בעל שליטה; הכנסת הריבית הינה הכנסה מעסק בידי מקבלה או שיש חובה לרשמה בספרי עסק; קיימים יחסים מיוחדים בין משלם הריבית לבין מקבלה, כגון: ספק ולקוח; עובד ומעביד; אדם וקרובו, ועוד.

הסבר

כחלק מההמלצה להביא להאחדה בשיעורי המס בשוק ההון, מוצע להפחית ל-20% את שיעור המס לגבי הכנסת ריבית באפיקי השקעה חוץ בנקאיים הצמודים למדד, שחויבו עד היום במס בשיעור השולי. אפיקי השקעה אלה כוללים, למשל, הלוואות ופיקדונות חוץ בנקאיים, אגרות חוב שאינן נסחרות, והלוואות אחרות.

במקביל, מוצע להעלות את שיעור המס על ריבית באפיקי השקעה צמודים הזכאים כיום, מכוח סעיף 125(ב) לפקודה, למס מופחת בשיעור 15%, ולהשוותו לשיעור המס הכללי בשוק ההון – 20%.



באופן זהה יעלה שיעור המס על ריבית כאמור בסעיף 125ג(ג) לפקודה, מ-10% ל-15%, ואילו שיעור המס על ריבית באפיקי השקעה אחרים שאינם צמודים למדד יופחת משיעור המס השולי ל-15%.

ריבית בפיקדונות מובנים (הצמודים למדד) תחויב במס בשיעור של 20%.

לאור העובדה כי במקרים רבים יש באפשרותו של בעל שליטה בחברה להשפיע על סוגי ההכנסות שהוא מקבל מחברה בה הוא בעל שליטה ועל גובה הכנסות אלה, ולאור העובדה שתשלום ריבית לבעל שליטה בחברה מהווה הוצאה ביצור הכנסה בידי החברה, מוצע כי ריבית שמקבל בעל שליטה מחברה שהוא בעל שליטה בה תחויב במס לפי שיעור המס השולי החל על הכנסותיו.

כמו כן, על מנת להפחית תכנוני מס אפשריים במסגרתם ניתן להסב סוגי הכנסות שונות לריבית, מוצע לקבוע הוראות אנטי תכנוניות, המתייחסות למקרים שבהם עקב מערכת הקשרים שבין הלווה למלווה לא יחול שיעור המס המופחת, וכן סוגי ריבית מסוימים המבוססים על פרמטרים עסקיים אשר לא ייחשבו כריבית, ומקרים שבהם יוגבל שיעור הריבית לגבי תהא זכות לשיעור מס מופחת.

דיבידנד

- שיעור המס על דיבידנד שמקבל יחיד יופחת מ-25% ל-20%.
- שיעור המס על דיבידנד שמקבל יחיד מחברה שהוא בעל שליטה בה יישאר 25%.
- שיעור המס על דיבידנד שרואים אותו כאילו נתקבל בידי בעל שליטה בחברה נשלטת זרה שיש לה רווחים שלא שולמו יישאר 25%.



הסבר

כיום שיעור המס על דיבידנד שמקבל יחיד מחברה הינו 25%. הפער בין שיעור מס זה לשיעור המס החל על רווח הון במכירת מניה הנסחרת בבורסה שהינו 15%, גורם להעדפת מימוש רווחים ממניה בדרך של מכירתה על פני קבלת דיבידנד מהחברה. כחלק מההמלצה להביא להאחדה בשיעורי המס בשוק ההון, וליצירת ניטרליות בהחלטות ההשקעה של המשקיע, מוצע להפחית את שיעור המס החל על דיבידנד שמקבל יחיד מחברה ולהשוותו לשיעור המס הכללי בשוק ההון – 20%.

לגבי דיבידנד שמקבל בעל שליטה מחברה יוטל מס בשיעור של 25% מהסיבות שפורטו לעיל.

שיעורי המס המוצעים יחולו גם לגבי דיבידנד שנתקבל בידי יחיד מחברה תושבת חוץ.

על הכנסות מדיבידנד רעיוני מחברה נשלטת זרה יחול מס בשיעור של 25%, שכן החיוב במס חל על מי שמחזיק לפחות ב-10% מאמצעי השליטה בחברה, וממילא הינו בעל שליטה בחברה.

רווח הון ממכירת ניירות ערך נסחרים ולא נסחרים

- רווח הון ריאלי בידי יחיד ממכירת ניירות ערך יחויב במס בשיעור של 20%.
- שיעור המס דלעיל יחול הן לגבי נייר ערך נסחר בבורסה (בישראל או מחוץ לישראל) והן לגבי נייר ערך שאינו נסחר בבורסה.
- רווח הון נומינלי בידי יחיד ממכירת אגרת חוב, נייר ערך מסחרי ומלווה קצר מועד, הנסחרים בבורסה ואינם צמודים למדד, יחויב במס בשיעור של 15%. שר האוצר יוסמך להוסיף או לגרוע מהרשימה סוגי ניירות ערך.



- שיעור המס של 20% שנקבע לעיל, יחול גם אם ניירות הערך נכללים בספרי העסק, בתנאי שההכנסה ממכירתן אינה הכנסה מעסק או הכנסה אינטגרלית לעסק.

הסבר

רווח הון ריאלי ממכירת ניירות ערך בידי יחיד חייב כיום במס בשיעור של 25% מכוח חלק ה' לפקודה. כחריג לכלל האמור נקבע בחלק ה' לפקודה, העוסק בהכנסות מיוחדות בשוק ההון, כי על רווח הון ריאלי הנובע ממכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה, לרבות ניירות ערך זרים, יחול מס בשיעור של 15%. לגבי ניירות ערך שאינם צמודים למדד והרשומים למסחר בבורסה בישראל – אגרות חוב, ניירות ערך מסחריים ומלוות קצרי מועד - נקבע ששיעור המס החל על רווח ההון יהיה 10% ויראו את כל רווח ההון כרווח הון ריאלי.

שוני בשיעור המס בהתאם לקריטריון של סחירות בבורסה, גורם לקשיים בשל עמימות המושג "בורסה" והעובדה שרוב המסחר באגרות חוב מחוץ לישראל מתבצע שלא באמצעות בורסה. בשל כך נדרש להרחיב את הגדרת המונח "בורסה" ולכלול בה גם שווקים מוסדרים. כן קיים קושי לקבוע את שיעור המס במקרה של פדיון או מכירת יחידה בקרן נאמנות בחו"ל, מאחר שחלק מהקרנות משקיעות את נכסיהן בצורה מעורבת בניירות ערך נסחרים ולא נסחרים. כמו כן, ישנם מקרים שבהם יכול המשקיע להמיר הכנסה מנייר ערך שאינו נסחר בהכנסה מנייר ערך נסחר.

לפיכך, מוצע לבטל את ההבחנה בשיעורי המס לפי קריטריון הסחירות בבורסה ולקבוע שיעור מס אחיד – 20%.

מוצע כי על הכנסה מניירות ערך נסחרים בידי יחיד יחולו שיעורי המס המופחתים, אף אם ניירות ערך אלה נכללים במאזן עסקו, ובתנאי שאין המדובר בהכנסה מעסק או בהכנסה אינטגרלית לעסק. כמו כן, מוצע כי לעניין זה יחולו הוראות חלק ה' לפקודה ולא הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים.



רווח הון ריאלי הנובע ממימוש עסקה עתידית או ממכירת תעודות סל יחויב במס בשיעור של 20%.

רווח הון ממכירת נכסים שאינם ניירות ערך

- שיעור המס על רווח הון ריאלי בידי יחיד ממכירת נכס שאינו נייר ערך, ירד מ-25% ל-20%.
- שיעור המס האמור יחול גם על חלק רווח ההון הריאלי בגובה הפחת המתואם שנוכח החל מיום 1.1.2003.

הסבר

בהתאם להמלצה בדבר האחדת שיעורי מס על ההון, מוצע לקבוע כי שיעור המס על רווח הון ריאלי ממכירת נכס שאינו נייר ואינו מקרקעין ערך יהיה 20%.

מדובר בהפסד הכנסות קטן למדינה, שכן כמעט כל רווחי ההון בידי יחידים מקורם במכירת מניות. מאחר שלהפחתת שיעור המס אין השלכות פיסקאליות משמעותיות, יש להעדיף את שיקול האחידות.

לגבי נכסים ברי פחת יחול מס בשיעור האמור גם על חלק רווח ההון לגביו ניתן פחת, ולא בשיעור המס המלא כפי שקבוע היום.

כיום, במכירת נכס שנרכש עד שנת 1960 חל שיעור מס רווח הון מופחת, כך שלגבי נכס שנרכש עד שנת 1948 שיעור המס המקסימאלי על רווח ההון הינו 12% ולגבי נכס שנרכש בשנת 1949 עד 1960 שיעור המס המקסימאלי על רווח ההון הינו 12% ועוד 1% לכל שנה משנת 1949 ועד לשנת הרכישה. בתיקון 132 לפקודה נקבע כי החל בשנת 2005 ייוסף לשיעור המס המקסימאלי האמור 1% לכל שנה או חלק ממנה עד לשנת 2017, ובלבד ששיעור המס לא יעלה על 25% מרווח ההון הריאלי. בהמשך להמלצה להפחית את שיעור המס על רווח ההון הריאלי בידי יחיד ממכירת נכס שאינו נייר ערך ל-20%, מוצע לקבוע בהתאמה כי שיעור המס המקסימאלי



במכירת נכסים היסטוריים יעלה בהדרגה ב-1% מדי שנה עד שנת 2012, ובלבד ששיעור המס החל במכירת נכסים אלה (ולעניין מניות רק בידי מי שאינו בעל שליטה) לא יעלה על שיעור המס האחיד על רווח ההון – 20%.

שבח מקרקעין

- עד שנת 2009 שיעור המס החל על השבח בידי יחיד במכירת זכות במקרקעין, ושיעור המס החל על רווח ההון הריאלי בידי יחיד במכירת מניה באיגוד מקרקעין, לא ישתנה ויעמוד על 25%.
- דין דומה יחול לגבי רווח הון ממכירת מקרקעין מחוץ לישראל או רווח הון ממכירת מניה של חברה שעיקר נכסיה הם מקרקעין מחוץ לישראל.
- החל מתחילת שנת 2010 יופחת שיעור המס החל על השבח ורווח ההון הריאלי כאמור והוא יהיה 20%.
- שיעור המס החל על יחיד בעל שליטה לגבי רווח הון ריאלי במכירת מניה באיגוד מקרקעין ובמכירת מניה של חברה שעיקר נכסיה הם מקרקעין מחוץ לישראל – יהיה 25% ולא יופחת גם בשנת 2010 ואילך.

הסבר

משיקולים פיסקאליים ובשל ההדרגתיות ביישום מרכיבי התכנית, מוצע לדחות את הפחתת שיעור מס השבח לשנת 2010.

החל מתחילת שנת 2010, שיעור המס על שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין וזכות באיגוד מקרקעין יהיה זהה לשיעור המס החל על רווחי הון – 20%. שיעור מס זה יחול גם על מכירת מקרקעין מחוץ לישראל ומכירת מניה של חברה שעיקר נכסיה הם מקרקעין מחוץ לישראל. כפי שהוסבר לעיל, בעלי שליטה ימשיכו להתחייב במס בשיעור של 25% גם בשנת 2010 ואילך.



להערכת הוועדה דחיית הורדת שיעור המס לשנת 2010 לא תפגע באחידות מיסוי שוק ההון. יצוין שבשנת 2002 היה הפרש גדול בהרבה בין שיעור המס על רווח הון (50%) לשיעור מס השבח (25%) ולא ידוע על בעיות מיוחדות שנוצרו בשל כך.

עם זאת, במסגרת הסדר הקבע ראוי לאחד את שיעורי המס במכירת מקרקעין עם שיעור מס רווח ההון הכללי כדי לצמצם עוד יותר את העיוותים בשיקולי ההשקעה, ואת ההתדיינות בשאלות כגון מעמד חברה כ"איגוד מקרקעין" והמרת זכויות במקרקעין לזכויות בניירות ערך של חבר בני אדם המחזיק במקרקעין.

מיסוי הכנסות ורווחים מהון בידי חברות

כללי

- חברות תחויבנה במס בשיעור מס החברות על כלל הכנסותיהן ורווחיהן מהון: רווח הון, ריבית ודיבידנד, למעט דיבידנד מחבר בני אדם תושב ישראל שימשך לא להתחייב במס.
- עם זאת, לא יחול שינוי בשיעור המס החל על הכנסות החייבות כיום במס מופחת בשיעור 25% (רווח הון ריאלי מנכס שאיננו נייר ערך נסחר, שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין או רווחים ממכירת זכויות באיגוד מקרקעין, וכן דיבידנד שמקורו מחוץ לישראל), והוא יישאר 25% בשנים 2006 – 2009 שבהן שיעור מס החברות יהיה גבוה מ-25%.

הסבר

לאור ההפחתה המשמעותית בשיעור מס החברות, שיגיע לשיעור של 25% בשנת 2010, ולאור המלצות הוועדה בעניין האחדת שיעורי המס על הכנסות ורווחים מהון, מוצע כי הכנסות כאמור בידי חבר בני אדם יהיו חייבות במס בשיעור מס החברות.



עם זאת, לגבי הכנסות שחל עליהן כיום שיעור מס מופחת של 25% (רווח הון ריאלי מנכס שאיננו נייר ערך נסחר, שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין או רווחים ממכירת זכויות באיגוד מקרקעין, וכן דיבידנד שמקורו מחוץ לישראל), מוצע שלא להעלות זמנית את שיעור המס, שכן ממילא בשנת 2010 הוא ירד חזרה לשיעור הנוכחי, בשל הפחתת מס החברות ל-25%.

ריבית ודיבידנד

- שיעור המס על ריבית בידי חבר בני אדם יהיה זהה לשיעור מס החברות.
- דיבידנד המתקבל בידי חבר בני אדם מתבר בני אדם תושב ישראל ימשיך לא להתחייב במס.
- דיבידנד המתקבל בידי חבר בני אדם מתושב חוץ וכן דיבידנד שמקורו בהכנסות שהופקו או שנצמחו מחוץ לישראל, יחויב במס חברות.
- עד להפחתת שיעור מס החברות בשנת 2010 ל-25% לא יחול שינוי בשיעור המס על דיבידנד שמקורו מחוץ לישראל כאמור, והוא ימשיך להיות 25% או מס החברות אם ניתן זיכוי עקיף.

הסבר

בהתאם לעקרון אחדות שיעורי המס מוצע להחיל על כלל סוגי הכנסות החברה את שיעור מס החברות האחד. עם זאת, לגבי דיבידנד קיים בשיטת המס הישראלית הסדר מיוחד לפיו לא חל מס בעת שרשור דיבידנדים בין חברות, כדי לאפשר גמישות בהתנהלות העסקית ומוצע לא לשנות את ההסדר הקיים.

רווח הון ממכירת ניירות ערך נסחרים

- חיובו במס של רווח הון ריאלי הנובע ממכירת נייר ערך נסחר בידי חבר בני אדם יעשה בהתאם להוראות חלק ה' לפקודה, ולא לפי הוראות סעיף 6 לחוק התיאומים שתבטלנה.



- רווח הון במכירת נייר ערך נסחר בידי חבר בני אדם יחויב במס בשיעור מס החברות כאמור בסעיף 126(א) לפקודה, כך שהחל משנת 2010 יהיה שיעורו 25% - שיעור זהה לזה החל כבר כיום על רווח הון ממכירת ניירות ערך שאינם נסחרים.
- הכנסתו של מוסד כספי כהגדרתו בסעיף 22 לחוק התיאומים ממכירת נייר ערך נסחר תיחשב כהכנסה מעסק.
- שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, יהיה רשאי לקבוע נסיבות ותנאים שבהם יראו הכנסות ממכירת ניירות ערך נסחרים כהכנסה מעסק לפי סעיף 2(1) לפקודה, ובהם, בין השאר, תוך התחשבות במשך ההחזקה בניירות הערך.

הסבר

סעיף 6 לחוק התיאומים קובע כי חבר בני אדם שחלות בקביעת הכנסותיו הוראות פרק ב' לחוק התיאומים, יחויב במס במכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה בשיעור מס החברות. בכך, התקיים מאז שנות השמונים מסלול נפרד לחיוב במס של רווח ריאלי הנובע ממכירת ניירות ערך נסחרים לעומת מסלול מקביל בחלק ה' לפקודה החל על שאר רווחי ההון.

מאז שנת המס 2003 השונות החריפה, עקב הפחתת שיעורי המס על רווחי הון בידי חברות ל-25%, אשר לא יושמה במקביל על הכנסות ורווחים ממכירת ניירות ערך נסחרים בבורסה. פער המיסוי גורם לבעיות, ובהן יצירת תמריץ שלילי לרישום מניותיהן של חברות בנות למסחר בבורסה וכן קיזוז הפסדים במסלול נפרד.

מוצע להביא להאחדת מסלולים אלה על ידי העברת החיוב במס החל על חבר בני אדם במכירת ניירות ערך הנסחרים בבורסה אל חלק ה' לפקודה, ולבטל את סעיף 6 לחוק התיאומים, שמלכתחילה, מקומו הטבעי לא היה דווקא במסגרת הוראות חוק זה.



עם זאת, שיעור המס אשר יחול על רווח הון ריאלי במכירת נייר ערך נסחר בידי חבר בני אדם יהא שיעור מס החברות כאמור בסעיף 126(א) לפקודה ולא שיעור המס החל על רווחי הון אחרים לפי חלק ה' לפקודה. לאחר שההפחתה המדורגת במס החברות תביא את שיעורו ל-25% בשנת 2010, יבוטל ההבדל בין שיעור מס החברות הרגיל לשיעור מס החברות על רווחי הון, ויחול מס בשיעור זהה על הכנסות מנכסים פיננסיים נסחרים ועל רווחים ממכירת נכסי הון אחרים.

רווחי הון ממכירת נכסים שאינם ניירות ערך נסחרים

- רווח הון ריאלי בידי חבר בני אדם, ממכירת נכס שאינו נייר ערך נסחר בבורסה, יחויב במס בשיעור מס החברות.
- עד להפחתת שיעור מס החברות בשנת 2010 ל-25%, לא יחול שינוי בשיעור המס החל על רווח הון ריאלי במכירת נכס כאמור, והוא ימשיך להיות 25%.

שבח מקרקעין

- החל משנת 2010 שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין וזכות באיגוד מקרקעין בידי חבר בני אדם יחויב במס בשיעור מס החברות.
- עד שנת 2010 לא יחול שינוי בשיעור המס החל על שבח ריאלי במכירת זכות במקרקעין וזכות באיגוד מקרקעין והוא ימשיך להיות 25%, גם בתקופה שבה מס החברות יהיה גבוה מ-25%.



חישוב ההכנסה החייבת

התחשבות בהשפעת האינפלציה

- במסגרת הרפורמה הקודמת במס (ועדת רבינוביץ) נקבעו שיעורי מס שונים לגבי הכנסות באפיקי השקעה צמודים לעומת אפיקי השקעה לא צמודים, כאשר באלו האחרונים הוטל מס בשיעור 10% על הרווח הנומינלי.
- מקובל בעולם להטיל מס על התשואה הנומינלית, ללא נטרול המרכיב האינפלציוני ויש בכך משום פשטות תפעולית. עם זאת, שיטה זו עלולה לגרום למיסוי יתר בהשקעות לתקופה ארוכה.
- החלטה על שינוי שיטת ההתחשבות באינפלציה, במידה ותתקבל, ראוי שתבוא לאחר בחינת כל ההשלכות וביצוע התאמות נדרשות בשאר חלקי מערכת המס, וכן בחינת ההשלכות התפעוליות והמחשוביות לרבות במערכת הבנקאית בישראל.
- מדובר בבחינה מורכבת שלא ניתן לבצעה בלוח הזמנים שנקבע לעבודת הוועדה. לכן, מוצע להמשיך בשנת 2006 בשיטת ההתחשבות בהשפעת האינפלציה הקיימת כיום במיסוי שוק ההון, קרי הטלת מס בשיעור נמוך יותר על אפיקי השקעה נומינליים.
- על הכנסות ורווחים באפיקי השקעה נומינליים יחול מס בשיעור 15%. מדובר ברווחי הון הנובעים מניירות ערך נסחרים שאינם צמודים למדד (אגרת חוב, נייר ערך מסחרי ומלווה קצר מועד) וכן ריבית הנובעת ממכשירים פיננסיים או מנכסים אחרים שאינם צמודים למדד.
- במקביל, מוצע לבחון לקראת השנים הבאות את ההשלכות הצפויות מהכנסת שינויים בשיטת נטרול האינפלציה, כולל אפשרות מעבר לשיטת מיסוי נומינאלית לגבי השקעות לתקופות קצרות.



הסבר

כיום מוטל מס בשיעור של 10% על רווח הון במכירת אגרת חוב, נייר ערך מסחרי או מלווה קצר מועד, הרשומים למסחר בבורסה ושאינם צמודים למדד, בעוד שעל רווח הון ריאלי במכירת ניירות ערך אחרים מוטל מס בשיעור של 15%.

מוצע לבחון במהלך שנת 2006 שיטות נוספות להתחשבות בהשפעת האינפלציה במידה ורמת האינפלציה תמשיך להיות נמוכה ניתן יהיה לשקול מעבר לשיטה נומינלית לגבי תקופות החזקה קצרות. שיטה כזו נהוגה ברוב המדינות והחלטה בישראל תואמת את המגמה של הרמוניזציה עם מערכות מס אחרות בעולם.

עם זאת, מאחר שבמשך שנים ארוכות בהן שררה בישראל אינפלציה גבוהה, חלקים ניכרים של מערכת המס הישראלית הותאמו לנטרול של האינפלציה, והסדרי ההצמדה פוזרים בכל חקיקת המסים, כל שינוי חייב להיעשות מתוך ראייה כוללת של כלל הסדרי המיסוי, כולל חוק התיאומים, ותוך בחינת ההשלכות התפעוליות והמחשוביות, לרבות במערכת הבנקאית בישראל.

עד לעריכת בדיקה יסודית כאמור והחלטה מקיפה בנושא זה מוצע להמשיך בשיטה הקיימת ולקבוע שיעור מס נמוך יותר לגבי הכנסות ורווחים נומינליים.

אפיקי השקעה נקובים במטבע חוץ או צמודי מטבע חוץ

- מדד ההצמדה של אפיקי השקעה הנקובים במטבע חוץ או שערכם צמוד במלואו למטבע חוץ יהיה שער המטבע האמור.

הסבר

משיקולים מעשיים ולשם פשטות, בשלב זה תימשך השיטה הקיימת, לפיה מדד ההצמדה של אפיקי השקעות בנכסים פיננסיים הנקובים במטבע חוץ או שערכם צמוד במלואו למטבע חוץ יהיה שער המטבע האמור.



בד בבד עם בחינת שינוי שיטת ההצמדה כפי שפורט לעיל, תיבחן גם אפשרות לשנות את השיטה באפיקי השקעה בנכסים פיננסיים הנקובים במטבע חוץ או שערכם צמוד למטבע חוץ.

שיטת ניהול מלאי ניירות ערך

- שיטת חישוב המחיר המקורי של ניירות ערך נסחרים בבורסה תמשיך להיות שיטת נרי "ר-FIFO (נכנס ראשון יוצא ראשון). בהתאם למצב הקיים.

הסבר

הוועדה סבורה כי אין מקום לשנות מהשיטה הקיימת לפיה חישוב המחיר המקורי של ניירות ערך נסחרים בבורסה נעשה לפי שיטת נכנס ראשון יוצא ראשון. הוועדה מודעת לכך שחישוב המחיר המקורי לפי שיטת הממוצע הנע המשוקלל הינו פשוט יותר מבחינה תפעולית, שכן אינו מחייב שמירת נתונים היסטוריים על רכישות של ניירות ערך בשלבים, אך בשל העובדה ששיטה זו עשויה להביא לתוצאת מס שונה במקרים מסוימים, יחסית לזו המתקבלת לפי שיטת נכנס ראשון יוצא ראשון. סבורה הוועדה כי אין מקום בשלב זה לשנות את השיטה הקיימת. עם זאת, נושא זה ייבחן בהמשך בצוותא עם סוגיית נטרול השפעת האינפלציה מרווחי הון.

ניכוי הוצאות ריבית בידי יחיד

- שר האוצר יוסמך לקבוע בתקנות תנאים שרק בהתקיימם ניתן יהיה לתבוע בניכוי כנגד רווח ההון הריאלי הוצאות ריבית שהוצאו בקשר לרכישת נייר ערך נסחר בבורסה.
- לגבי ניכוי הוצאות ריבית שהוצאו בקשר לרכישת נכסים אחרים, לרבות ניירות ערך נסחרים בידי בעל שליטה, יחולו הכללים הרגילים בדבר ניכוי הוצאות ריבית כנגד רווח ההון הריאלי.



- במידה שנתבעו בניכוי הוצאות ריבית בהתאם לכללים הרגילים כנגד הכנסות ריבית, תחויבנה הכנסות הריבית במס בשיעור המס השולי, והן לא תהיינה זכאיות למס בשיעור מופחת.

הסבר

כיום שיעורי המס המופחתים על רווח הון וריבית מותנים בכך שלא נתבעו בניכוי הוצאות ריבית. במידה ונתבעו הוצאות ריבית, מחויבים רווח ההון הריאלי והריבית בשיעור מס של 25% או בשיעור המס השולי, בהתאמה. האחדת שיעור מיסוי ההון לגבי יחידים ברמה של 20%, משנה את האפקטיביות של הטלת מס בשיעור של 25% במקרה של ניכוי הוצאות מימון.

בשל המורכבות בייחוס הוצאות ריבית לתיק ניירות ערך נסחרים, מוצע לאפשר ניכוי הוצאות ריבית, אך להתנותו בתנאים שייקבעו בתקנות, שמטרתם לוודא כי אכן הוצאות הריבית הוצאו אך ורק בשל רכישת ניירות הערך.

לגבי ניכוי הוצאות ריבית כנגד הכנסות מריבית החייבות במס מופחת ימשיך לחול הדין הקיים, לאמור, חיוב הכנסת הריבית במס בשיעור השולי.

קיזוז הפסדים

- הפסד הון בידי יחיד או חברה יהיה ניתן לקיזוז כנגד רווח ההון הריאלי לפי העקרונות הקיימים (הקבועים בסעיף 92 לפקודה), בין אם ההפסד או הרווח נוצרו מנכס בחו"ל, לרבות נייר ערך נסחר בחו"ל, ובין אם ההפסד או הרווח נוצרו מנכס בישראל, לרבות נייר ערך נסחר בישראל.
- הפסד הון ממכירת נכס מחוץ לישראל ימשיך להיות מקוזז תחילה כנגד רווח הון ממכירת נכס מחוץ לישראל.
- ניתן יהיה לקזז הפסד הון שנוצר בשנת המס ממכירת נייר ערך, בין אם נסחר בבורסה ובין אם לאו, גם כנגד הכנסות מדיבידנד או מריבית מניירות ערך.



- תבטל שיטת קיזוז ההפסדים על פי "המס שהיה משתלם על סכום ההפסד" (מס כנגד מס) לגבי ניירות ערך סחירים.
- בעקבות זאת, הפסד יקוזז כנגד הכנסה, ללא התחשבות בגובה המס שהיה משתלם על ההפסד לו היה הכנסה, או במס על ההכנסה כנגדה הוא מקוזז.
- נישום יהיה רשאי לבקש שלא לקוזז הפסד מעסק או ממשלח יד כנגד רווח הון שהוא סכום אינפלציוני חייב.

הסבר

בהתאם לסעיף 92 לפקודה, המסדיר את נושא קיזוז הפסדי הון, ניתן לקוזז הפסד הון כנגד רווח הון בלבד. אם בשנה שבה נוצר הפסד ההון לא ניתן היה לקוזזו, הוא יקוזז כנגד רווח הון שנוצר בשנים הבאות בזו אחר זו. בנוסף, קובע החוק כי אם היה לאדם הפסד הון במכירת נכס מחוץ לישראל, חובה לקוזזו ראשית כנגד רווח הון ממכירת נכס מחוץ לישראל. מוצע שלא לשנות הוראות אלה.

לגבי הפסד הנובע ממכירת ניירות ערך הנסחרים בישראל על ידי יחיד, קיים הסדר ספציפי בסעיף 105טו(א) לפקודה, וזאת עד תום שנת 2006, לפיו הפסד כאמור יקוזז כנגד רווח הון ריאלי הנובע מניירות ערך נסחרים בישראל בלבד (בשיטת מס כנגד מס).

לגבי הפסד ממכירת ניירות ערך זרים, קיים הסדר מיוחד בסעיף 105טו(ב) לפקודה, וזאת עד תום שנת 2006. לפי הסעיף האמור, הפסד הון שנוצר ממכירת ניירות ערך זרים, יקוזז רק כנגד רווח ההון הריאלי ממכירת ניירות ערך זרים. כמו כן, קובע הסעיף כי אם לא ניתן לקוזז את כל הפסד ההון האמור בשנה שבה נוצר, הוא יועבר לשנים הבאות ויקוזז רק כנגד רווח הון ממכירת ניירות ערך זרים באותן שנים.

מקורו של ההסדר בהמלצות ועדת רבינוביץ שהמליצה כי החל משנת 2007 ניתן יהיה לקוזז הפסד מכל ניירות הערך הנסחרים, לרבות ריבית ודיבידנד מני"ע נסחרים, בין בבורסה בישראל ובין בבורסה בחו"ל במסגרת סל הפסדים אחד.



המלצה זו עוגנה בחקיקה בסעיף 105טו לפקודה, הקובע כי החל משנת 2007 ניתן יהיה לקזז הפסד הון במכירת ניירות ערך נסחרים גם כנגד ריבית ודיבידנד מניירות ערך כאמור.

עם זאת, משיקולים פיסקאליים ומעשיים המליצה וועדת רבינוביץ שעד שנת 2007 הפסד מני"ע נסחרים בבורסה בתל אביב יותר בקיזוז רק כנגד רווח מני"ע נסחרים בבורסה בתל אביב וכי הפסד מני"ע נסחרים בבורסות בחו"ל יותר בקיזוז רק כנגד רווח מני"ע נסחרים בבורסות בחו"ל.

עוד המליצה ועדת רבינוביץ כי טכניקת קיזוז ההפסד תהיה זיכוי ולא ניכוי כדי לאפשר ניצול הפסד ממכירת נייר ערך שחל לגביו מס בשיעור 10% על הרווח הנומינלי כנגד רווח ממכירת נייר שחל לגביו מס בשיעור 15% על הרווח הריאלי, ולהיפך.

בשל ביטול האבחנה בין ניירות ערך נסחרים וניירות ערך שאינם נסחרים, מוצע לקבוע כי הוראות סעיף 92 לפקודה יחולו גם לגבי הפסדים מניירות ערך נסחרים (בין אם בישראל ובין אם בחו"ל), וזאת לגבי הפסדים שנוצרו החל מ-1 בינואר 2006.

בשל ביטול ההבחנה בין ניירות ערך נסחרים וניירות ערך שאינם נסחרים, מוצע לקבוע כי הפסד הון שוטף מניירות ערך הנובע ממכירות החל מ-1 בינואר 2006 ניתן יהיה לקיזוז גם כנגד ריבית ודיבידנד מניירות ערך, ללא קשר לסחירותם.

כן מוצע לבטל את שיטת הקיזוז המיוחדת הנהוגה לגבי הפסדים מניירות ערך נסחרים בבורסה, לפיה הקיזוז המתבצע הוא של "מס כנגד מס" ולא של הפסד כנגד הכנסה. הוועדה סבורה כי לשם פשטות, על הקיזוז להיערך במתכונת של הפסד כנגד הכנסה, למרות היתכנותם של פערים בשיעורי המס החלים.



סעיפים 93 ו-94 בפקודה

- בפירוק חבר בני אדם לא יינתן זיכוי בשל המס ששילמה החברה במכירת הנכסים אגב פירוקה, והמס לא ייוסף לתמורה שקיבל בעל המניות בשל מכירת המניות.
- הוראות סעיף 94 בפקודה לא יחולו במכירת מניה על ידי יחיד, למעט במסגרת הוראת מעבר, לפיה רווחים שהצטברו עד ליום 31.12.2002 יחויבו במס בשיעור של 10%.
- ביטול הוראות סעיף 94 בפקודה לגבי יחיד לא יחול לגבי מכירת מניות של חברה שחלות לגביה הוראות החוק לעידוד השקעות הון.
- סעיף 94 בפקודה, הממסה כדיבידנד רווחים ראויים לחלוקה בעת מכירת מניות, יחול גם אם מניות החברה הנמכרת רשומות למסחר בבורסה, ובתנאי ששיעור הזכויות לרווחים שמחזיקה החברה המוכרת בחברה הנמכרת לא יפחת מ-10%.

הסבר

קיים פער בחבות המס של בעל מניות בחבר בני אדם, בין מצב בו נמכרו נכסי החברה טרם החלטת הפירוק, למכירתם אגב הפירוק.

הוועדה סבורה כי כדי למנוע את הפער, יש לשלול מבעל המניות את הזיכוי שקיבל לפי סעיף 93 בפקודה בשל המס ששילמה החברה בגין מכירת הנכסים אגב פירוק, וכמו כן אין להוסיף את המס האמור לתמורה שקיבל בעל המניות במסגרת הפירוק.

סעיף 94 בפקודה קובע כי במכירת מניה שאינה רשומה למסחר, יחול על חלק מרווח ההון הריאלי, בגובה הרווחים הראויים לחלוקה שהצטברו בחברה בתקופת החזקת המניות, מס בשיעור המס שהיה חל עליהם אילו היו מתקבלים כדיבידנד בסמוך לפני המכירה. יחיד חייב במס על הכנסות מדיבידנד, בשיעור מס הזהה למס החל על רווחי הון, ולכן הוראה זו אינה מביאה לשינוי בחבות המס של יחיד.



יצוין כי עד ליום 1.1.2003, מועד כניסתה לתוקף של הרפורמה במס, חל על הרווחים הראויים לחלוקה מס בשיעור של 10%, ולכן בגין רווחים שהצטברו עד מועד זה, ייהנה יחיד מהפחתת מס בשל רווחים כאמור, ואילו חבר בני אדם יחויב בתשלום מס, למרות שאיננו חייב במס על הכנסות מדיבידנד.

מוצע אפוא לקבוע כי הוראות סעיף 94 לפקודה לא יחולו במכירת מניה על ידי יחיד, למעט במסגרת הוראת מעבר, לפיה רווחים שהצטברו עד ליום 31.12.2002 יחויבו במס בשיעור של 10%, ולמעט במצב שבו נמכרות מניות של חברה בעלת מפעל מאושר.

סעיף 94 לפקודה ימשיך לחול לגבי חברות, אך אין למנוע החלתו לגבי מכירת מניות הרשומות למסחר בבורסה, ובלבד ששיעור הזכויות לרווחים שמחזיקה החברה המוכרת בחברה הנמכרת לא יפחת מ-10%.

רישום מניות למסחר בבורסה

- לא יראו רישום מניה פרטית למסחר בבורסה כמכירתה. סעיף 101 לפקודת מס הכנסה יבוטל.

הסבר

סעיף 101 לפקודה קובע כי רישום מניות של חברה בבורסה בישראל או רישום של מניות של חברה תושבת ישראל בבורסה או בשוק מוסדר, מחוץ לישראל, ייחשב כמכירת מניות החברה ביום הרישום, זולת אם בעל המניות ביקש שלא ייחשב כך שעה שהגיש לראשונה לאחר הרישום דוח לשלטונות המס.

הוראה זו הייתה נחוצה בעבר לשם הבחנה בין שיעורי המס שחלו בתקופה שקדמה למועד רישומה בבורסה של המניה לבין התקופה שלאחריה.



בעקבות ביטול פערי המיסוי בין מכירת נייר ערך נסחר למכירת נייר ערך שאינו נסחר, רישומן למסחר של מניות לא יגרור שינוי בשיעור המס החל במכירתן, ולפיכך מוצע לבטל את סעיף 101 לפקודה.

סוגי נישומים וסוגי הכנסות

גמלאים, בעלי הכנסות נמוכות, נכים

- סכומי הריבית הפטורים ממס להם זכאים גמלאים ובעלי הכנסות נמוכות יוגדלו בשיעור המתחייב מהשינויים בשיעורי המס.
- תקרת הכנסתו הפטורה ממס של עיוור או נכה, מריבית המשולמת על כספים שהופקדו בפיקדון, בתכנית חסכון או בקופת גמל, אשר מקורם בפיצויים או בכספי ביטוח שנפסקו ליחיד בשל פגיעת גוף לפני כניסת הרפורמה במס לתוקף, תועלה בשיעור המתחייב מהשינויים בשיעורי המס.

הסבר

לפי סעיף 125ד לפקודה, יחיד שהכנסתו והכנסת בן זוגו לא עלתה בשנת המס על התקרה המוטבת (בשנת 2005 – סכום של 50,640 ₪), זכאי לניכוי בסך 5,280 ש"ח (בשנים 2004 – 2005) מהכנסתו החייבת מריבית. במקרה בו עלתה הכנסתו והכנסת בן זוגו על הסכום האמור, זכאי היחיד לניכוי נמוך יותר.

כמו כן, בהתאם לאותו סעיף, יחיד שהגיע בשנת המס, הוא או בן זוגו, לגיל פרישת חובה, זכאי לניכוי בסך 4,200 ש"ח (בשנים 2004 – 2005) מהכנסתו מריבית, ואם בן זוגו אף הוא גמלאי, זכאי היחיד לניכוי גבוה יותר בסך 6,360 ₪ (בשנת 2005).

נכה או עיוור שהייתה לו הכנסה מריבית, המשולמת מכספים שהופקדו בפיקדון, בתכנית חסכון או בקופת גמל, ואשר מקורם בפיצויים או בכספי ביטוח שקיבל בשל פגיעת גוף, פטור ממס על הכנסה כאמור עד לסכום של 118,680 ש"ח.



במקביל להעלאת שיעור המס על ריבית ריאלית מ-15% ל-20%, מוצע להעלות את סכומי הניכויים מהכנסות הריבית של בעלי ההכנסות הנמוכות, הגמלאים ואת הפטור לנכים בשיעור המתחייב מהשינויים בשיעורי המס.

לגבי נכים, מוצע להבחין בין מי שסכום הפיצויים שנקבע להם חושב לפני כניסת הרפורמה לתוקף, ועל כן לא הביא בחשבון את סכום המס, למי שסכום הפיצויים חושב לגביהם לאחר כניסת הרפורמה לתוקף. לגבי אלו האחרונים, במידה ופסיקת הפיצויים הביאה בחשבון את המס המוטל על הפיצויים, אין לכאורה צורך להעניק בגינם פטור, וממילא לא נדרשת הגדלת תקרת הפטור.

יודגש, כי המס האחיד בשיעור של 20% על הכנסות ממכשירים פיננסיים או מחסכונות, לא יחול לגבי קשישים שעל הכנסתם חלה מדרגת מס נמוכה של 10%, עד גובה מדרגת המס האמורה (לדוגמא, כשאין להם הכנסות אחרות).

סקטור עסקי

- לא יחול שינוי בשיעורי המס לגבי הכנסות המהוות הכנסה מעסק בידי מקבלן, וכן בשיעור המס על הכנסת ריבית שחובה לרשמה בספרי העסק.
- על הכנסות כאמור יחול שיעור המס השולי.

הסבר

הרפורמה במס לא שינתה את הסדרי המיסוי על הסקטור העסקי וגם בתיקון הנוכחי אין מקום לשנות את הדין החל עליהם.

בעל שליטה

- כ"בעל שליטה" ייחשב מי שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם קרובו, לפחות ב-10% באחד או יותר מאמצעי השליטה בחבר בני אדם.
- כאמצעי שליטה ייחשבו כל אחת מהזכויות הבאות:



- זכות השתתפות ברווחים
- זכות למנות דירקטור
- זכות הצבעה
- זכות לנכסים בעת פירוק
- לעניין חבות המס בשל רווח הון, ריבית או דיבידנד, שאלת היותו של יחיד בעל שליטה תיבחן במועד מכירת המניות, קבלת הריבית או הדיבידנד.
- עם זאת, יראו יחיד כבעל שליטה בעת המכירה או בעת קבלת ההכנסה גם אם במועד כלשהו ב-12 החודשים שקדמו למועד המכירה או למועד קבלת ההכנסה היה בעל שליטה.
- יחיד בעל שליטה יהא חייב במס בשיעור של 25% על ההכנסות והרווחים הבאים:
 - רווח הון ריאלי ממכירת נייר ערך שהוצא על ידי חבר בני אדם שהיחיד הינו בעל שליטה בו;
 - רווח הון ריאלי ממכירת מניה באיגוד מקרקעין שהוא בעל שליטה בו;
 - דיבידנד שהוא מקבל ממניות חברה שהוא בעל שליטה בה;
 - דיבידנד שרואים אותו כאילו נתקבל בידי בעל שליטה בחברה נשלטת זרה שיש לה רווחים שלא שולמו;
- שיעור המס על הכנסות מריבית הנובעות במישרין או בעקיפין מחברה שהיחיד הינו בעל שליטה בה, ייקבע לפי שיעור המס השולי של היחיד.
- בעלי שליטה בחברה, ישלימו במסגרת דיווח שנתי על הכנסותיהם, ככל שנדרש, את תשלום המס על רווח ההון, הדיבידנד או הריבית, לגבי חלק המס שלא נוכה במקור.

הסבר

כפי שהוסבר בפרקים קודמים, בשיטת המס הישראלית קיימת זיקה בין שיעור המס החל על הכנסותיהן של חברות, ושיעור המס על דיבידנד, לבין שיעור המס המירבי החל על הכנסות היחידים. האפשרות הקיימת ליחיד להתאגד כחברה



ולמשוך את הרווחים כדיבידנד, מחייבת למנוע פער בין שיעור המס הכולל על רווחים המחולקים מהחברה (שהוא תוצאה של מס החברות בתוספת המס על הדיבידנד), לבין שיעור המס השולי המירבי החל על יחיד.

הפחתת המס על דיבידנד ל-20%, יחד עם מס חברות בשיעור של 25% תביא את שיעור המס הכולל על רווחים מחולקים מחברה ל-40%. הוועדה מצאה שהפחתה כה תלולה בשיעור המס הישיר אינה רצויה, ואולי אף אינה אפשרית, מסיבות תקציביות.

לכן, על מנת להימנע מהצורך בהפחתה כה גדולה של שיעור המס הישיר החליטה הוועדה להמליץ על קביעת חריג לעקרון השיעור האחיד במקרה של דיבידנד שמקבל יחיד בעל שליטה מחברה בשליטתו והוא יישאר 25%. להערכת הוועדה חריג שכזה יפתור את בעיית פער המס בין שיעור המס השולי המירבי על יחידים לשיעור המס החל על רווחים מחולקים, מאחר שעל פי רוב יחידים הפועלים באמצעות חברות במטרה למשוך שכר בדמות דיבידנד, הם בעלי שליטה באותן חברות.

לעניין זה ממליצה הוועדה שבעל שליטה יחשב מי שיש לו 10% או יותר באחת מהזכויות בחברה.

מאחר שקיימת תחלופה בין משיכת רווחים כדיבידנד לבין מימוש כרווחי הון, מציעה הוועדה לקבוע הסדר דומה גם ביחס לרווחי הון הנובעים ממכירת ניירות ערך של חברה בידי בעל שליטה בה ולקבוע לגביו שיעור מס של 25%. החלטה זו נתמכת גם בשיקולים של צדק חברתי.

אופציות בידי עובדים (סעיף 102 לפקודה)

- עובד שהוקצו לו ניירות ערך בחברה המעבידה במסלול רווח הון, כמשמעותו בסעיף 102(ב) לפקודה, ימשיך לחול לגביו מס בשיעור של 25% על רווח הון במועד מימוש ניירות הערך.



- תקופת ההחזקה המינימאלית שתידרש על מנת שהקצאת המניות תיחשב הקצאת מניות באמצעות נאמן תהיה כדלהלן:
 - במסלול הכנסת עבודה – 18 חודשים ממועד ההקצאה;
 - במסלול רווח הון – 30 חודשים ממועד ההקצאה.

הסבר

רפורמת רבינוביץ שנכנסה לתוקף בשנת 2003 שינתה באופן יסודי את הסדרי המס החלים לגבי אופציות והעניקה אפשרות לבחור בין שני מסלולים: "מסלול פירותי" שבו הכנסת העובד ממימוש האופציה חייבת במס שולי רגיל בעוד החברה רשאית לנכות הוצאה, וכנגד זה "מסלול הוני" בו החברה לא רשאית לנכות הוצאה ואילו העובד חייב במס מופחת בשיעור 25% בלבד.

המסלול ההוני מעניק הטבת מס משמעותית ביותר לעובד שמקבל אופציות - הפחתת שיעור המס על הכנסתו למחצית מהשיעור הרגיל. לדעת הוועדה ההטבה כבר כיום גדולה, אולי מעבר למידה הראויה, ואין מקום להגדלתה.

כיום, תקופת ההחזקה המינימאליות של מניות בחברה מעבידה באמצעות נאמן הינן 12 או 24 חודשים מתום שנת המס שבה הוקצו המניות. מצב זה גורם לחוסר שוויון בתקופת ההחזקה בין עובדים שונים מאותו מסלול (פער שיכול להגיע עד שנה), וכמו כן מביא לשחרור כללי של מניות נסחרות בתחילת חודש ינואר, דבר שעלול להשפיע לרעה על שערי ניירות הערך בשוק ההון.

לפיכך, מוצע לתקן את תקופת ההחזקה הנדרשות ל-18 חודשים במסלול הכנסת עבודה ו-30 חודשים במסלול רווח הון, והכל ממועד הקצאת המניות.

תושבי חוץ

- יישמרו הפטורים ממס להם זכאים תושבי חוץ בשוק ההון.



הסבר

כיום, זכאים תושבי חוץ לפטורים שונים ממס בשוק ההון, ובהם פטור ממס על רווחי הון ממכירת מניות של חברות תושבות ישראל בבורסה בישראל או מחוץ לישראל; פטור ממס לריבית בפיקדונות מט"ח; פטור ממס על ריבית מאגרות חוב ממשלתיות הנסחרות בבורסה בתל אביב, שהונפקו אחרי 8 במאי 2000.

בדוח זה מוצע להרחיב את הפטור ממס לתושבי חוץ ביחס לרווחי הון מכירת מניות שאינן נסחרות בבורסה.

במקביל, הפטורים הקיימים להם זכאים תושבי חוץ בשוק ההון - יישמרו.

עולה חדש ותושב חוזר

- יישמרו הפטורים ממס הניתנים לעולה חדש ולתושב חוזר.

הסבר

כיום עולה חדש ותושב חוזר זכאים לפטורים שונים ממס. בין השאר כל עולה חדש זכאי לפטור ממס במשך חמש שנים ממועד עלייתו על הכנסות מריבית, מדיבידנד, מקצבה, מתמלוגים או מדמי שכירות, שאינן הכנסות מעסק, שמקורן בנכסים מחוץ לישראל שהיו לו לפני שהיה לתושב ישראל. כמו כן עולה לא מחויב על פנסייה מחו"ל במס גבוה מזה שבו היה מתחייב במדינתו הקודמת אילו נשאר לגור בה.

עולה חדש זכאי ליהנות מפטור ממס על הכנסות ריבית בפיקדון במט"ח למשך 20 שנים מיום עלייתו, וכן לפטור ממס רווח ההון במשך 10 שנים מיום עלייתו על מכירת נכס שהיה לו מחוץ לישראל לפני היותו לתושב ישראל.

מוצע לשמר את הפטורים ממס להם זכאי עולה חדש ותושב חוזר.



קרנות נאמנות

- קרן נאמנות חייבת תחויב במס בהתאם להכנסותיה, לפי שיעורי המס החדשים שיחולו על יחידים, כלומר הכנסותיה מרווחי הון, דיבידנד וריבית יחויבו במס בשיעור של 20% או 15%, לפי העניין.
- קרן נאמנות מעורבת תהפוך החל מיום 1.1.2006 לקרן נאמנות פטורה.
- קרן נאמנות פטורה תמשיך להיות פטורה ממס על הכנסותיה.
- יחיד שהינו בעל יחידה בקרן נאמנות חייבת, לא יחויב במס על רווחים מחולקים או על פדיון יחידה בקרן.
- יחיד בעל יחידה בקרן נאמנות פטורה יהיה חייב במס בשיעור של 20% על רווחים מחולקים ועל רווח מפדיון יחידה, וזאת בין אם מדובר בקרן שהייתה תמיד קרן פטורה, ובין אם מדובר בקרן מעורבת שהפכה לקרן פטורה.

הסבר

קרן נאמנות היא במהותה הסדר להשקעה משותפת בשוק ההון על ידי ציבור בעלי יחידות. כיום קיימים שלושה סוגי קרנות נאמנות המתאפיינים בהסדרי מיסוי שונים על הקרן ובעל היחידה:

א. קרן נאמנות חייבת – קרן נאמנות שרווחיה והכנסותיה חייבים במס בידי הקרן, כאילו הייתה יחיד. הכנסות הקרן חייבות במס באופן ובשיעורים המופחתים החלים על הכנסות בשוק ההון בידי יחיד. מסיבה זו, רווחים שחולקו ליחיד מקרן כאמור פטורים ממס, ורווח הון מפדיון יחידה בקרן כאמור פטור ממס. כן יצוין כי בעל יחידה בקרן איננו זכאי להחזר או לזיכוי בגין מס ששולם בידי הקרן, וכמו כן הפסד הון מפדיון יחידה אינו בר קיזוז.

ב. קרן נאמנות פטורה – קרן נאמנות שרווחיה והכנסותיה פטורים ממס, אך חלוקת רווחיה או פדיון יחידה בה מחויבים במס בידי היחיד בשיעור של 25%, ללא קשר למקור ההכנסות בקרן.



ג. קרן נאמנות מעורבת – קרן נאמנות שרווחיה והכנסותיה חייבים במקדמת מס. כאשר יתרת המס מחויבת בידי בעל היחידה. קרן נאמנות מעורבת חייבת במס בשיעור של 12% על הכנסות מדיבידנד. על הכנסות מניירות ערך זרים שנמכרו או שנצברו עד יום 31.12.2004 היא חייבת במס בשיעור של 24%. חלוקת רווחי קרן נאמנות מעורבת או פדיון יחידה בה חייבים במס בשיעור של 15%.

נטל המס הכולל, ברמת הקרן וברמת בעל היחידה הינו, ככלל, נטל המס החל על יחיד, כך ששיעור המס על דיבידנד מגיע לכ-25% (12% ברמת הקרן ו-15% על היתרה ברמת בעל היחידה), ושיעור המס על ניירות ערך זרים בתקופה שעד יום 31.12.2004 מגיע לכ-35% (24% ברמת הקרן ו-15% על היתרה ברמת בעל היחידה).

בתיקון 142 לפקודה הוקדמה ליום 1.1.2005 הפחתת שיעור המס על ניירות ערך זרים והשוואתו לשיעור המס על ניירות ערך הנסחרים בבורסה בישראל, כך שהחל משנת 2005 חל שיעור מס זהה (15%) על רווח מניירות ערך נסחרים בארץ ובחו"ל.

הסתבר, כי מרבית ההשקעות שנעשו בקרנות הפטורות היו בניירות ערך זרים. במסלול זה, שיעור המס על ניירות ערך זרים היה 25% ולא 35%, כפי שנקבע להשקעה במישרין של יחיד בנייר ערך זר.

בעקבות הפחתת שיעורי המס על ניירות ערך זרים ל-15%, ביקשו קרנות פטורות רבות להפוך לקרנות מעורבות, לגביהן חייב בעל היחידה במס בשיעור של 15%.

במסגרת תיקון 142 לפקודה, נכללו הוראות מיוחדות, שמטרתן לקבוע כללים להפיכתה של קרן נאמנות פטורה לקרן נאמנות מעורבת. לאור ההמלצה בדבר האחדת שיעורי המס בשוק ההון וקביעת שיעור מס אחיד, צפוי להתבטל הפער בין קרן נאמנות פטורה לקרן נאמנות מעורבת, ככל שמדובר בהחזקות של יחידים, החייבים במס על הכנסותיהם.



החל ב-1 בינואר 2006 יחול שיעור מס של 20% על בעל יחידה בקרן נאמנות פטורה בשל חלוקת רווחים או פדיון היחידה בקרן.

לגבי קרן נאמנות מעורבת תיקבע הוראת מעבר לגבי רווחים מניירות ערך זרים, שנצברו עד לתום שנת 2004, וכן לגבי הכנסות מריבית על אגרות חוב שהונפקו לפני 8.5.2000. לפי הוראת המעבר יחויבו אלה במס בידי הקרן בשיעור של 19%, כך ששיעור המס הכולל ברמת הקרן וברמת בעל היחידה, על הכנסות כאמור שנצברו יהיה 35%.

החל מיום 1.1.2006 לא תהיה סיבה להבחין בין קרן נאמנות מעורבת לקרן נאמנות פטורה, ולכן מוצע כי קרנות כאמור תיחשבנה ל"קרן נאמנות פטורה", ובמסגרת הוראות מעבר יוסדר נושא החיוב במס על הכנסות מניירות ערך זרים וריבית על אגרות חוב כאמור לעיל בידי קרן שהייתה קרן נאמנות מעורבת.

לאור העובדה שהכנסותיה של קרן נאמנות חייבת חייבות במס ברמת הקרן ופטורות בידי בעל היחידה, מוצע שלא לבצע לגביה שינוי כלשהו, שכן ממילא על פי החוק חלים על הכנסותיה שיעורי המס החלים על יחיד, כך שהאחדת שיעורי המס וקביעת השיעורים החדשים יחולו גם לגביה.

דוח וניכוי מס במקור

- ככלל, שיעור המס שינוכה במקור מרווח הון ריאלי מניירות ערך נסחרים או מריבית ריאלית או מדיבידנד מניירות ערך, המשולמים באמצעות מתווך פיננסי יהיה 20%.
- שיעור הניכוי במקור מרווח הון או מריבית שחל לגביהם שיעור מס של 15% על הרווח הנומינלי והמשולמים באמצעות מתווך פיננסי, יהיה 15%.
- שיעור המס שינוכה במקור מדיבידנד ששולם על ידי חברה שאינה נסחרת בבורסה למי שהינו יחיד בעל שליטה בה יהיה 25%, ושיעור המס שינוכה על ידה במקור מדיבידנד אחר יהיה 20%.



- שיעור המס שינוכה במקור מריבית המשולמת על ידי חברה, לבעל שליטה בה יהיה שיעור המס השולי המירבי.
- בעל שליטה בחברה החייב בהגשת דין וחשבון שנתי על הכנסותיו, ישלים במסגרת הדוח השנתי את תשלום המס על רווח ההון, הדיבידנד או הריבית, לגבי חלק המס שלא נוכה במקור.

הסבר

שיעור המס שינוכה במקור במכירת נייר ערך או בחלוקת דיבידנד יהיה שיעור המס האחיד המוצע בשוק ההון - 20%. עם זאת, במקרים בהם חל על ההכנסה שיעור מס של 15%, ינוכה מס בהתאם.

לגבי דיבידנד המשולם על ידי חברה שאינה נסחרת בבורסה למי שהינו בעל שליטה בה, שיעור המס שינוכה במקור יהיה שיעור המס הכללי החל על בעלי שליטה - 25%.

כן מוצע כי שיעור המס שינוכה במקור מריבית המשולמת על ידי חברה לבעל שליטה בה יהיה שיעור המס השולי המירבי.

לפי תקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דין-וחשבון), התשמ"ח-1988 לא חל פטור מהגשת דוח על יחיד, אם הוא או בן זוגו הם בעלי שליטה כאמור בסעיף 32(9) לפקודה. כבעל שליטה לעניין זה נחשב מי שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או ביחד עם קרובו ב-10% מהון המניות בחברה, כוח ההצבעה בה או הזכות לרווחיה או בזכות למנות מנהל.

במסגרת הדוח ישלים בעל השליטה את תשלום המס לגבי חלק המס שלא נוכה במקור.



תחולה והוראות מעבר

תחולה והוראות מעבר לגבי יחידים שאינם בעלי שליטה

ניירות ערך ועסקאות עתידיות הנסחרים בבורסה

- מכירה של ניירות ערך ועסקאות עתידיות הנסחרים בבורסה, החל מיום 1 בינואר 2006, תהיה חייבת במס בשיעור של 20% על רווח ההון הריאלי.
- לגבי ניירות ערך שאינם נסחרים בבורסה או ניירות ערך שהוחזקו טרם רישום למסחר, יוטל על חלק רווח ההון הריאלי המתייחס לתקופה שלפני 1 בינואר 2003 מס לפי השיעור השולי.
- מכירה של ניירות ערך שאינם צמודים למדד (אגרת חוב, מק"מ, נייר ערך מסחרי), הנסחרים בבורסה, החל מיום 1 בינואר 2006, תהיה חייבת במס בשיעור של 15% על רווח ההון הנומינלי.
- למשקיע תהיה אפשרות לבקש במהלך חודש דצמבר 2005 שיראו את ניירות הערך (לרבות יחידה בקרן נאמנות מעורבת) שבבעלותו כאילו נמכרו ונרכשו מחדש על ידיו (מכירה רעיונית). מכירה רעיונית כאמור תתאפשר גם לגבי בעלי שליטה.
- מכירה רעיונית כאמור תבצע כמכירה מחוץ לבורסה באמצעות מי שחייב בניכוי מס במקור מהרווח (חברי בורסה ובנקים).

ניירות ערך זרים

- מכירה של ניירות ערך זרים החל מיום 1 בינואר 2006, תהיה חייבת במס בשיעור של 20% על חלק רווח ההון הריאלי שנצבר לאחר 1 בינואר 2005, ומס בשיעור של 35% או שיעור המס השולי, לפי העניין, על חלק רווח ההון הריאלי המיוחס ליניארית לתקופות ההחזקה שעד ליום 31 בדצמבר 2004.



- למשקיע תהיה אפשרות לבקש במהלך חודש דצמבר 2005 שיראו את ניירות הערך הזרים שבבעלותו כאילו נמכרו ונרכשו מחדש על ידו (מכירה רעיונית). מכירה רעיונית כאמור תתאפשר גם לגבי בעלי שליטה.
- המכירה הרעיונית תבוצע באמצעות מתווכים כאמור (חברי בורסה ובנקים). אם ההשקעה נעשתה באמצעות מתווך זר, ניתן יהיה לבצע את המכירה הרעיונית באמצעות הודעה של הנישום במתכונת שתיקבע.

נכסים אחרים וניירות ערך שאינם נסחרים

- מכירה של נכסים אחרים וניירות ערך שאינם נסחרים, החל מיום 1 בינואר 2006, תהיה חייבת במס על רווח ההון הריאלי בשיעור של 20%.
- מכירה של מקרקעין בחו"ל או של ניירות ערך בחברה תושבת חוץ שעיקר נכסיה הם מקרקעין בחו"ל, תמשיך להתחייב במס על רווח ההון הריאלי בשיעור של 25%. החל מיום 1 בינואר 2010 שיעור המס על רווח ההון הריאלי יפחת ל-20%.
- לגבי נכסים כאמור שמועד רכישתם קדם ליום 1 בינואר 2003 יחול מס בשיעור המס השולי של הנישום לגבי חלק רווח ההון הריאלי המחושב לינארית והמתייחס לתקופה שמיום רכישת הנכס ועד ל-31 בדצמבר 2002.

שבח מקרקעין

- מכירה של זכות במקרקעין, או זכות באיגוד מקרקעין, החל ביום 1 בינואר 2010, תהיה חייבת במס על השבח הריאלי בשיעור של 20%.
- לגבי זכות במקרקעין שמועד רכישתה קדם ליום 7 בנובמבר 2001, יחול מס בשיעור המס השולי של המוכר לגבי חלק השבח הריאלי המחושב לינארית והמתייחס לתקופה שמיום רכישת הזכות במקרקעין ועד ליום 7 בנובמבר 2001.



ריבית

- שיעור המס על ריבית המיוחסת לינארית לתקופה שעד ליום 31 בדצמבר 2005, יהיה שיעור המס החל על פי הדין הקיים (מס שולי, 15% או 10%).

דיבידנד

- דיבידנד שיקבל יחיד החל ביום 1 בינואר 2006 יחויב במס בשיעור של 20%.

קיזוז הפסדים

- כללי קיזוז ההפסדים שנקבעו בדוח זה יחולו לגבי הפסדים שנוצרו החל מיום 1 בינואר 2006.
- הפסד הון שנוצר עד ליום 31 בדצמבר 2005, שאיננו ממכירת ניירות ערך נסחרים (בארץ או בחו"ל) יקוזז לפי הכללים שנקבעו בדוח זה.
- הפסד הון שנוצר עד ליום 31 בדצמבר 2005, ממכירת נייר ערך הנסחר בישראל, ניתן יהיה לקיזוז כנגד רווח הון ממכירת ניירות ערך נסחרים בישראל, לפי העקרונות שהיו קיימים בסעיפים 92 ו-105טו לפקודה.
- הפסד הון שנוצר עד ליום 31 בדצמבר 2005 מנייר ערך הנסחר בחו"ל, ניתן יהיה לקיזוז כנגד רק רווח הון מנייר ערך הנסחר בחו"ל.
- תבטל שיטת קיזוז ההפסדים על פי "המס שהיה משתלם על סכום ההפסד". ההפסד יקוזז כנגד הכנסה, ללא התחשבות בגובה המס שהיה משתלם על ההפסד לו היה הכנסה, או במס על ההכנסה כנגדה הוא מקוזז.

סעיף 101 לפקודה

- על רישום מניות של חברה למסחר בבורסה החל מ-1 בינואר 2006 לא יחול סעיף 101 לפקודה.



- מי שרשם מניות למסחר בבורסה לפני 1 בינואר 2006 וביקש שלא יראו את רישום המניות כמכירתן, יוכל לבקש במהלך חודש דצמבר 2005 לחזור בו ולבקש כי יראו במועד הרישום את המניות כנמכרות.
- ביקש כאמור, יהיה שיעור המס על הרווח הריאלי מיום הרישום ועד ליום בו בוצעה המכירה הרעיונית - 15%.

תחולה והוראות מעבר לגבי חברות

- במכירת נכס עד ליום 31 בדצמבר 2009, שיעור המס על רווח הון ריאלי במכירת נכס שאינו נייר ערך הנסחר בבורסה, החל על חבר בני אדם לגבי חלק רווח ההון המיוחס לתקופה שעד ליום 31 בדצמבר 2002, לפי חישוב ליניארי, יהיה שיעור מס החברות החל במועד המכירה, ומס בשיעור של 25% לגבי חלק רווח הון הריאלי המיוחס ליניארית לתקופה שמיום 1 בינואר 2003 ועד למועד המכירה.
- במכירת זכות במקרקעין ובמכירת זכות באיגוד מקרקעין עד ליום 31 בדצמבר 2009, שיעור המס על השבח הריאלי החל על חבר בני אדם לגבי חלק השבח הריאלי המיוחס לתקופה שעד 7 בנובמבר 2001, לפי חישוב ליניארי, יהיה שיעור מס החברות החל במועד המכירה, ומס בשיעור של 25% לגבי חלק רווח ההון המיוחס ליניארית לתקופה שמיום 7 בנובמבר 2001 ועד למועד המכירה.
- שיעור המס על רווח הון ריאלי או שבח ריאלי החל על חבר בני אדם במכירת נכס או זכות במקרקעין ביום 1 בינואר 2010 ואילך יהיה שיעור מס החברות שיחול במועד המכירה.
- חישוב רווח הון ריאלי במכירת ניירות ערך נסחרים, שנמכרו החל ביום 1 בינואר 2006, יעשה בהתאם להוראות חלק ה' לפקודה, אולם שיעור המס במכירת ניירות ערך כאמור יהיה שיעור מס החברות החל במועד המכירה.
- הפסד ריאלי מניירות ערך (כהגדרתו בחוק התיאומים) שהיה לחבר בני אדם בתום שנת המס 2005, יקוזז כנגד רווח הון ריאלי מניירות ערך נסחרים בלבד בשנים הבאות.



- בחישוב רווחים ראויים לחלוקה של חברה שמניותיה רשומות למסחר בבורסה, יילקחו בחשבון רווחים שנצברו החל בשנת המס 2006 בלבד.

תחולה והוראות מעבר לגבי קרנות נאמנות

- קרן נאמנות מעורבת תהפוך לקרן פטורה החל מיום 1 בינואר 2006, אלא אם הודיעה עד מועד זה כי היא מבקשת להיות קרן נאמנות חייבת.
- לקרן נאמנות חייבת תהיה אפשרות לבקש במהלך חודש דצמבר 2005 שיראו את ניירות הערך שבבעלותה כאילו נמכרו ונרכשו מחדש על ידה (מכירה רעיונית).
- מכירה רעיונית כאמור תתבצע כמכירה מחוץ לבורסה באמצעות מי שחייב בניכוי מס במקור מהרווח (חברי בורסה ובנקים).
- הכנסותיה של קרן נאמנות פטורה שהייתה קרן נאמנות מעורבת, מניירות ערך זרים, שנצמחו עד ליום 31 בדצמבר 2004, והכנסותיה מריבית מאגרות חוב שהונפקו לפני 8 במאי 2000, יחויבו במס בידי הקרן בשיעור של 19%.
- דיבידנד שיתקבל החל ביום 1 בינואר 2006 בידי קרן נאמנות פטורה שהייתה קרן נאמנות מעורבת לא יחויב במס.

תחולה והוראות מעבר לגבי אגרות חוב ותכניות חיסכון ותיקות וקופות גמל

- יישמר הדין הקיים, החל על אגרות חוב ישראליות הנסחרות בבורסה בתל אביב שהונפקו לפני יום 8 במאי 2000, קרי:
 - לגבי אגרות חוב צמודות - פטור ממס על רווח הון, וחויב במס בשיעור של 35% על ריבית.
 - לגבי אגרות חוב שאינן צמודות - פטור ממס על רווח ההון ועל הריבית.
- יישמר הדין הקיים, החל על תוכניות חיסכון שנפתחו עד ליום 5 במאי 2000, קרי פטור ממס על הריבית שנצברה עד מועד המשיכה הראשון האפשרי מתכנית



- החיסכון, שאין בו הפחתת ריבית או קנס אחר, שאינו נובע מתנאי התכנית לגבי ניווד ריבית, וזאת לגבי הפקדות שבוצעו עד יום 5 במאי 2000.
- ריבית שנצברה ביום 1 בינואר 2006 ואילך על תשלומים שהופקדו בקופת גמל לתגמולים או בקרן השתלמות ביום 1 בינואר 2003 ואילך ושלא נקבע לה פטור ממס, תחויב במס בשיעור של 20%.